

מחיר הפוליטיקה

התנועה למדינה יהודית ודמוקרטית עתרה לבג"ץ בדרישה לכינוס הוועדה למינוי דיינים בטענה ש-19 מתקני הדיינים בבתי הדין הרבניים האזוריים אינם מאוישים • במקביל, עתרה התנועה לבית המשפט המחוזי, בבקשה לאשר תביעה ייצוגית בסך של עשרות מיליוני שקלים לכל נפגעי ההתמהמהות במינוי הדיינים

ישראל פלר

בקשה לאישור תובענה ייצוגית בסכום "שאינו ניתן להערכה" - אך מסתמן בעלות של עשרות מיליונים - הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים, נגד הנהלת בתי הדין הרבניים, בטענה כי בשל אי מינוי 19 דיינים חדשים נגרם עינוי דין למתדיינים. את הבקשה להכיר בתביעה כתובענה ייצוגית הגישה השבוע התנועה למדינה יהודית בבית המשפט המחוזי נגד המדינה ובתי הדין, ולטענתה, בשל העובדה שהוועדה לבחירת דיינים לא מתכנסת לשם מינוי 19 דיינים חדשים, החלטות ופסקי דין לא ניתנים במשך שנים ולציבור המתדיינים נגרם "עינוי דין חמור וחריף", כלשון התביעה.

מדובר בבקשה חסרת תקדים לאישור תובענה ייצוגית בסכום שעשוי להגיע לעשרות מיליוני שקלים, וזאת במקביל להגשת עתירה דחופה לבג"ץ, נגד שורת אישים פוליטיים. נכון לימים אלו, תחילת שנת 2018, חסרים 19 דיינים. מדברי עו"ד אורי פז (מגיש שתי התביעות) בגוף התביעה, ניתן ללמוד כי הסיבה לעיכוב מינוי הדיינים היא פוליטית.

לשם שיבור האוון, נספר כי רק בשנת 2017 נפתחו 5,308 תיקים לתביעות גירושין, בנוסף ל-9,811 תיקים להסכמי גירושין, המתווספים ל-3,545 תיקים ליישוב סכסוך (וזאת ע"פ החוק החדש שבהוראת שעה מחייב דיון מקדים ביישוב הסכסוך לפני ההליך עצמו).

לדברי העותרת, "מינויים של 19 דיינים חדשים (ובחודשיים האחרונים פרשו עוד שלושה דיינים, ביניהם הרב אברג'ל והרב גולדברג, ובחודשים הקרובים צפויים לפרוש לגמלאות דיינים נוספים) לכלל 12 בתי הדין האזוריים הפרושים ברחבי הארץ, מונח על שולחנה של הוועדה לבחירת דיינים (המשיבה מס' 2) מזה למעלה משנה, ואלו הולכים ונסחבים בצורה בלתי סבירה בעליל ובחוסר אחריות ציבורית.

"אף על פי כן, ולמרות הצורך הדחוף למנות דיינים חדשים, המשיבים, ביחד ו/או לחוד, אינם מכנסים את הוועדה - מטעמים השמורים עימם, וכל פעם בשלל תירוצים שונים ומשונים. מכל מקום, במסגרת בקשה זו לאישור תובענה ייצוגית, יטענו המבקשים בדבר הצורך הדחוף, הקריטי והמידי במינויים של עשרות דיינים למערכת בתי הדין הרבניים - כדי שציבור המתדיינים והמתדיינות יוכל לקבל את יומם בבתי הדין הרבניים, שהיא מערכת מונופוליסטית".

משכך, מרבית הדיינים המכהנים בבתי הדין הרבניים יושבים ודנים כיום ב'הרכב חסר': מתוך 30 צוותים קבועים של שלושה דיינים בכל רחבי הארץ, קיימים

10 צוותים בהרכבים חסרים, ומדובר בהיקף של 33%. "אין זה ראוי שמחלוקות פוליטיות... תתנהלנה על גבם של האזרחים המעונים שענינם תלוי ועומד בבתי הדין הרבניים או על גבה של מערכת בתי הדין הקורסת והמשותקת. הדברים נכונים שבעתיים בשעה שבגלל הרכבים חסרים, כתוצאה מהתנהלות המשיבים, נגרם עינוי דין חמור וחריף למסורבות ולמסורבי גט בישראל וכפועל יוצא, מעוגנות נשים רבות ומעוכבות גט לתקור פות ארוכות שלא לצורך אמיתי וסביר", כתבה העותרת.

← המכתב וההתעלמות

'משפחה' פרסם כבר בחודש מרחשוון השתא, את מכתבו של מנהל בתי הדין הרבניים, הרב שמ"עון יעקבי, ליו"ר הוועדה למינוי דיינים, השר יובל שטייניץ, בפירוט ההרכבים החסרים בבתי הדין הרבניים ובבקשה לכנס את הוועדה לבחירת דיינים לצורך בחירת דיינים חדשים.

מהמכתב עלה כי מצוקת ציבור המתדיינים מורגשת כיום בעיקר בבתי הדין האזוריים בערים כמו ירושלים, חיפה ונתניה, אך לא רק בהן; גם בערים רחובות, אשקלון ובאר-שבע יושבים הרכבים חסרים. מתוך 30 צוותים קבועים של שלושה דיינים בכל רחבי הארץ קיימים למעשה 10 צוותים בהרכבים חסרים (33%). בשל הצורך לנייד מדי פעם דיינים מבתי דין והרכבים אחרים להשלמת הרכבים חסרים, קיימת פגיעה משמעותית בתפקודם של הרכבים נוספים אחרים. אך לטענת העותרים "בחודשים האחרונים ישנה תכונה רבה של גורמים שונים המכהנים בוועדה למינוי דיינים שתכליתה לעכב ככל האפשר את בחירת הדיינים החדשים למערכת, מסיבות פוליטיות פסולות גרידא".

אגב, קדם לפרסום מכתבו של הרב יעקבי, מכתב התגובה של השר לשירותי הדת, דוד אזולאי, שהשיב לעו"ד פז, כי "כמי שממונה על מערכת בתי הדין אין לי אלא להסכים בצער למכתבך מתחילתו ועד סופו. כידוע לך, על אף היותי השר הממונה על מערכת בתי הדין, ועדת המינויים לדיינים אינה נמצאת תחת אחריותי כך שבעוד אני נחשף למצוקה הקשה הן של המתדיינים והן של הדיינים ומערכת בתי הדין אין בידי לסייע.

"משום מה, ישנה תחושה כי בתי הדין במדינת ישראל הפכו לחצר האחורית, שבה אין איש משגיח ואין איש שם על ליבו את מצוקתם. בתי הדין הרבניים

"גרירת רגליים מכוונת". הראשול"צ הגר"י יוסף צילום: אלי קובין

מעניקים שירות למרבית תושבי מדינת ישראל, אין כל סיבה שיוכו ליחס כזה.

"לכן, אני מברך על פעילותה הברוכה של התנועה למדינה יהודית ודמוקרטית בנושא, ומקווה שימונו דיינים בהקדם האפשרי כך שיינתן סוף סוף שירות הולם המגיע בדיון לאזרחי מדינת ישראל".

כזכור, בט"ז בשבט, היו אמורים חברי הוועדה לה"תכנס, אך דחו את ישיבתם לכ"ט באדר - תאריך שאף בו לא יצאה אל הפועל הישיבה. במכתב של הראשול"צ הגר"י יוסף, המשמש כנשיא בית הדין הגדול לחברי הוועדה נאמר בתגובה: "בכוונת נשיא ביה"ד הגדול להבהיר מעל כל במה כולל אם ישאל ע"כ ע"י ער"כאות כאלה ואחרות, כי להבנתו ישנה גרירת רגליים מאוחרת, שנועדה למנוע מינוי דיינים תוך פגיעה קשה ואנושה במערכת בתי הדין אשר מתפקדת בחוסר רב של דיינים וכוח אדם, בזמן שבידי הוועדה למנוע מצב זה ולמנות דיינים לאלתר".

ההתעלמות שוב נרשמה כתגובה הרועמת ביותר מצד חברי הוועדה, ומנהיגי הצעדים הפוליטיים שמ"נעו את כינוסה.

← בדרך אל הייצוגית

כזכור, התנועה למדינה יהודית קצרה בעבר

הצלחות בתחום מינוי הדיינים. לפני כשנתיים ניהלה התנועה הליך לפני שופטי בג"ץ, שבסופו ולאחר שהוצא צו על תנאי - מונו 32 דיינים חדשים, מתוכם 10 דיינים לבית הדין הרבני הגדול סביל משיתוק במשך שנים רבות. במסגרת פסק הדין, נפסקו לטובת התנועה הוצאות משפט כנגד המדינה בסך 75,000 שקלים, לאחר ששופטי בג"ץ הביעו מורת רוח מהתנהלות המדינה במחדליה בסוגיית מינוי הדיינים.

אולם, מאז סבב המינויים האחרון, דבר לא השתנה (מלבד פרישה של דיינים נוספים מתוך 99 התקנים שרק חלקם - 81% בקירוב - מאוישים) ועתה מבקשת התנועה מבית המשפט המחוזי בירושלים לאשר לה הכרה בתביעה ייצוגית בשל אי מינוי 19 דיינים לבתי הדין הרבניים האזוריים, ובמקביל ביקשה התנועה מבג"ץ להורות לוועדה למינוי דיינים להתכנס באופן מידי ולמלא את התקנים הריקים.

התובעים (המבקשים להכיר בתביעתם כיייצוגית) טוענים כי השיתוק בעבודה למינוי דיינים נובע מחילוי קי דעות פוליטיים בין חבריה. בשל כך נגרם "עינוי דין חמור וחריף למסורבות ולמסורבי גט בישראל, וכפועל יוצא מעוגנות נשים רבות ומעוכבות גט שלא לצורך אמיתי וסביר". לטענתם, אין מחלוקת בדבר הצורך הדחוף למנות את הדיינים ובכך שהשירות חייב להינתן במהירות - אך למרות זאת נגרם עינוי דין מתמשך לנזקקים לשירותי בתי הדין.

בעתירה המקבילה שהוגשה לבג"ץ ביקשה התנועה להורות ליו"ר הוועדה למינוי דיינים, השר יובל שטייניץ, לכנס אותה באופן מידי כדי למלא את התקנים הפנויים. בנוסף, היא מבקשת להורות על פסיקת פיצוי מינוי דיינים בבתי הדין, בנימוק שההימנעות ממינוי הדיינים היא רשלנות והפרה של דיני החוזים. העתירה מצטטת את דברי נציב תלונות הציבור על שופטים, אליעזר ריבלין, אשר קבע בספיטמבר 2017, כי "אין להשלים עם מצב שבו בבית הדין הרבני האזורי בירושלים קיים הרכב שרוב הדיינים בו הם בהרכב חסר".

השבוע, ביום שלישי בערב, נתן השופט נעם סור לברג למדינה חודש להגשת תגובה מקדמית לעתירה (לא כולל יום העצמאות וימי הזיכרון), עד ליום 27.5.2018.

עו"ד אורי ישראל פז מסר בשם מרשתו: "אנו מב"רכים על כך שהשופט סולברג למעשה הקציב לווע"דה למינוי דיינים סד זמנים מצומצם של חודש וחצי בלבד כדי להתכנס ולמנות דיינים חדשים. יש לקוות שלטובת האינטרס הציבורי כך ישיכילו חברי הוועדה לעשות ללא כל דיחוי נוסף".

10:51

היכולת להבין בכל רגע נתון את מצב החברה אל מול הבנקים, החשיבות של שליטה ובקרה פיננסית נאותה, ברמה יומית, של מצב היתרות בחשבונות החברה ותכנון חכם של התזרים קדימה - חשובים לא פחות מהשורה התחתונה ומרווחיות החברה.

המרוץ אל היום יום